

15.01.2018

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PI 36
00521 HELSINKI

Viite UUDELY/126/07.01/2011 ; UUDELY/128/07.01/2011 ; UUDELY/129/07.01/2011 ;
UUDELY/130/07.01/2011 ; UUDELY/131/07.01/2011

Asia **HELSINKI Kasvitieteellinen puutarha. Suojelumääräysten antaminen asetuksella (275/1965) suojeltujen Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:n rakennusten sisätiloista**

Museovirasto on käsitellyt suojeluasian ja antaa lausuntonaan seuraavan.

SUOJELUASIAN VIREILLETULO JA AIEMPI KÄSITTELY

”Kasvitieteellinen puutarha käsittäen laitusrakennuksen, palmuhuoneen ja entisen hallintorakennuksen osoitteessa Unioninkatu 44” suojeltiin valtioneuvoston päätöksellä 18.9.1980 asetuksen 275/1965 (480/1985) nojalla. Suojelu koskee puutarhaa kokonaisuudessaan. Päätökseen ei sisällynyt suojelumääräyksiä.

Puutarhan siirryttyä Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:lle Uudenmaan ELY-keskus on pannut vireille harkinnan kohteen suojelusta lailla rakennusperinnön suojelusta. Asetuksen nojalla tehty suojelupäätös on toistaiseksi voimassa.

Museovirasto on antanut 30.9.2011 asiasta suojelua puoltavan lausunnon suojelumääräyksineen ja pitänyt perusteltuna puhua asetussuojelupäätöksessä mainituista rakennuksista kasvimuseona, kasvihuoneena ja asuinrakennuksena. Ehdotetut suojelumääräykset olivat:

Kasvimuseo

- 1) Rakennusta tulee käyttää ja hoitaa siten, että sen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy.
- 2) Rakennuksen ulkoarkkitehtuuri tulee säilyttää.
- 3) Rakennuksen sisätilat ja kiinteä sisustus tulee säilyttää. Kiinteällä sisustuksella erityisesti tarkoitetaan historiallisen asunsa säilyttäneiden päätilojen koristelua ja yksityiskohtia sekä puisia kokoelmakaapistoja.
- 4) Korjauksissa on kuultava Museovirastoa. Virasto voi myöntää vähäisiä poikkeuksia suojelumääräyksistä.

Kasvihuone

- 1) Rakennusta tulee käyttää ja hoitaa siten, että sen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy.
- 2) Korjauksissa on kuultava Museovirastoa. Virasto voi myöntää vähäisiä poikkeuksia suojelumääräyksistä.

Asuinrakennus

- 1) Rakennusta tulee käyttää ja hoitaa siten, että sen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy.
- 2) Korjauksissa ja muutoksissa on kuultava Museovirastoa. Virasto voi myöntää vähäisiä poikkeuksia suojelumääräyksistä.

Lausunnossa todetaan lisäksi, että Kasvitieteellisen puutarhan suojelutarve ei rajoitu vuoden 1980 suojelupäätöksessä erikseen mainitun kolmen rakennuksen suojeluun. Tuolloin on arvioitu, että alueelle 2011 vahvistettu asemakaava turvaisi riittävästi muiden rakennusten ja ympäristön keskeisten ominaispiirteiden säilymistä. Asemakaavassa kuitenkin osoitetaan mainitun kolmen rakennuksen lisäksi myös muita rakennuksia ja rakennelmia asetuksella suojelluiksi (ks. tarkemmin kaavatilanne). Myös nämä rakennukset ja rakennelmat on siten otettava huomioon harkittaessa kohteen suojelua lailla rakennusperinnön suojelusta.

ELY-keskus on pyytänyt 16.5.2013 Museovirastoa tarkentamaan rakennusten sisätiloja koskevia määräyksiä siten, että lausunnosta käy ilmi, mitä sisätilojen osia, kokonaisuuksia tai kiinteää sisustusta suojelu koskee.

KAAVATILANNE

Kaisaniemen puistolle, joka sisältää kasvitieteellisen puutarhan, on vahvistettu asemakaava 2011.

Museovirasto totesi lausunnossa 2008, että Kasvitieteellisen puutarhan asetuksella suojellut neljä rakennusta ja kaivo on otettava huomioon kaavamääräyksissä. Rakennukset ovat nykytulkinnalla Palmusali siihen kytkeytyvine sivukasvihuoneineen, Kasvimuseo eli Kasvitieteellisten kokoelmien ja tutkimuksen laitosrakennus, Kaisaniemenrannasta puutarhan aidan sisäpuolelle siirretty entinen leivintuparakennus eli leivintupa Jean Wik, puutarhuritalo Ikkala sekä kaivo puisine suojarakennelmineen.

Kaavassa ne on osoitettu merkinnällä srs-1. Kaavassa on teknisesti hieman virheellinen määräys: ”Rakennussuojelulain nojalla suojeltu rakennus tai kaivo, joiden korjaus- tai muutostöitä koskevat määräykset on annettu suojelupäätöksessä (18.9.1980, valtion omistamien rakennusten suojelua koskeva asetus 480/85)”.

Asemakaavoituksen yhteydessä lienee katsottu tarkoituksenmukaiseksi suojella puutarha ja osa rakennuksista kaavalla. Kaisaniemen rantaan Punavuoresta 1986 - 1991 siirrettyä kolmea empirepuurakennusta koskee sr-2 määräys: ”Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus, jota ei saa purkaa eikä siinä saa suorittaa sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka tarvelevät rakennuksen julkisivun tai vesikaton arvoa tai ominaispiirteitä.” Alueella on myös suojeltu muistomerkki (sr-mm).

Puutarhalle on annettu merkintä VP/s/Yo. Kaavamääräyksessä mm. todetaan, että kulttuurihistoriallisesti, puistohistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas puisto on tarkoitettu yliopiston tieteelliseen käyttöön sekä toimimaan yleisölle avoimena julkisena erityispuistona. Puutarhan alueella tulee säilyttää 1800-luvun polkuverkosto. Kasvihuonerakennuksen etuala julkisen puiston rajalle asti tulee säilyttää näkymiltään avoimena ja alueella saa olla vesiaiheita (vp1). Lupia vaativista korjaus- ja muutostöistä on pyydettävä Museoviraston lausunto. Suojeltavien srs-1 ja sr-2-merkittyjen rakennusten osalta määrätään lisäksi, että niiden lähiympäristö on säilytettävä suojeltavaan rakennukseen soveltuvana.

Kaavassa on ennakoitu uuden käyntiportin järjestäminen etelästä Kaisaniemen puistosta päin Palmusalin keskiakseliin. Tähän perustuu myös puutarhan suunnittelu. Palmusalin edustan ns. systemaattinen puutarha on uudistettu ja avattu yleisölle 2017. Siinä

keskiakseliin sommitellun evoluutiopuun tyvi on tulevalla portilla ja latva Palmusalin edustalla. Yhteyden avaus voi kuitenkin toteutua vasta, kun Helsingin kaupunki on tehnyt oman puolensa Kaisaniemen puiston kokonaisuudistuksesta. Puiston puolella nykyisten tenniskenttien kohta on merkitty kaavassa Kasvitieteellisen puutarhan uuden portin edustaksi, johon muodostetaan oleskelu- ja istutusalue (vp2).

Kaavassa vailla suojelua ovat ainoastaan 1968 rakennettu koekasvihuone sekä pääkasvihuoneiden pohjoispuolella olevat uudemmat huoltorakennukset. Koekasvihuoneen on vastikään todettu olevan teknisesti tiensä päässä. Sen korvaamista uudella, muihin kasvihuoneisiin nivelellä yhdistettävällä rakennuksella tutkitaan joko kaavamuutoksella tai poikkeamismenettelyllä.

KOHTEEN KUVAUS JA HISTORIA

Kasvitieteellinen puutarha sijaitsee Kaisaniemen puistossa, joka oli Helsingin ensimmäinen julkinen puisto. Maaherra H.H. Boije vuokrasi 1763 Helsingin kaupungilta Hämeen maantien varrelta Porvarishaan perustaakseen sinne puutarhan. Kun Helsingistä tuli pääkaupunki, puutarhuri Erik Edbomin hallintaan siirtynyt puutarha merkittiin J.A. Ehrenströmin asemakaavassa vuodelta 1812 kaupungin yleiseksi puistoksi.

Puiston ensimmäisen rakentamisvaiheen suunnitteli arkkitehti C.L. Engel vuonna 1827. Hän jatkoi Ehrenströmin ideaa alueen jakamisesta säännölliseen muotopuutarhaan ja englantilaistyyppiseen maisemapuistoon, jolloin kokonaisuus toimisi vaiheittaisena siirtymänä ruutukaava-alueelta säännönmukaisen ja vapaamuotoisen puiston välittämänä merenrannan luonnonympäristöön. Muotopuutarha jäi lopulta toteuttamatta, kun alueelle päätettiin sijoittaa kasvitieteellinen puutarha. Uudistuksia mm. kasvitieteellisen puutarhan eteläpuolisen puiston kävelyreitteihin ja vesiaiheisiin ovat suunnitelleet 1900-luvun alkupuolella kaupunginpuutarhuri Svante Olsson ja arkkitehti Bertel Jung. Arkkitehti Birger Brunilan päätöksellä koristeelliset vesiaiheet muutettiin 1925 tennis- ja pelikentiksi.

Turun palo 1827 edisti Nikolai I:n suunnitelmaa siirtää muun yliopiston ohella Turun akatemian kasvitieteellinen puutarha Helsinkiin. Lääketieteen professori ja kasvitieteilijä Elias Tillandz perusti Turkuun kasvitieteelliseksi kutsutun puutarhan jo 1678, mutta alussa oli kyse lähinnä rohdospuutarhasta. Varsinaisen kasvitieteellisen puutarhan perusti taloustieteen professori Pehr Kalm 1757 Turun keskustaan Piispankadulle akatemian läheisyyteen.

Helsingin yliopiston eli silloisen Keisarillisen Aleksanterin-yliopiston kasvitieteellisen laitoksen puutarha perustettiin Kaisaniemen puiston koillisosaan Unioninkadun varteen 1829 ja avattiin yleisölle 1833. Kasvilajisto siirrettiin osin Turusta, mutta huomattava osa saatiin lahjoituksina Pietarin ja Tarton kasvitieteellisistä puutarhoista.

Pietarin kasvitieteellisen puutarhan ylipuutarhuri Franz Faldermann suunnitteli arboretumiin ja säännöllisiin palstoihin jakautuneen puutarhan pohjakaavan. Vastoin Ehrenströmin ja Engelin ajatusta kytkeä puutarha kaupunkirakenteeseen, hän suunnitteli puutarhan sisäänpäin kääntyneeksi kokonaisuudeksi. Hän suunnitteli myös ensimmäisen, puurakenteisen kasvihuoneen. Eri ilmastotyyppien mukaisesti osiin jaettu rakennus valmistui 1832 sijoittuen itä-länsisuuntaisesti erityyppisten puutarhavyöhykkeiden rajalle. Rakennuksen käytyä ahtaaksi viereen rakennettiin jo 1835 pienempi kasvihuone. Molempia rakennuksia laajennettiin useaan otteeseen 1800-luvun kuluessa ja pientä kasvihuonetta myöhemminkin.

Puutarhaa perustettaessa C.L. Engel suunnitteli esimiehen virka-asunnoksi ja laitostiloiksi kaksikerroksisen kivirakennuksen, jonka pääjulkisivu oli Unioninkadulle ottaen kantaa ruutukaava-alueen kaupunkirakenteeseen. Suunnitelmaa ei kuitenkaan hyväksytty. Lopulta pietarilainen arkkitehti Riegler suunnitteli 1831 valmistuneen puisen puutarhurintalon, joka toimi myös opetus- ja tutkimustiloina. Rakennus oli yliopiston ensimmäinen oma rakennus Helsingissä. Arkkitehti Jean Wik suunnitteli puutarhurintalon korotuksen, mutta kokoelmien

kasvu ja yliopistotoiminnan muutokset edellyttivät jo uudenlaisia tiloja. Uusi päärakennus saatiin kuitenkin vasta 1900-luvun puolella.

Wik suunnitteli 1843 Kaisaniemenlahden rantaan myös puurakenteisen empiretyylisen leivintuparakennuksen, joka siirrettiin myöhemmin lähemmäksi puutarhaa. Tämä on alueen varhaisista puurakennuksista ainoa, joka on säilynyt.

Puurakenteiset kasvihuoneet olivat jatkuvasti korjaamisen tarpeessa, joten uudet päädyttiin rakentamaan rungoltaan takorautaisina. Teräslasirakenteisen Palmusalin ja sen symmetriset siipisalit suunnitteli arkkitehti Gustaf Nyström, joka toimi Helsingin yliopiston arkkitehtina piirtäen mm. yliopiston kirjaston laajennuksen, kemian laboratorion ja fysiikan laitoksen. Hänen muita töitään Helsingissä ovat mm. Kansallisarkisto, Säätytalo, Yhdyspankin toimitalo, tulli- ja pakkahuone sekä Eteläsatamassa sijaitseva kauppahalli.

Nyströmin suunnittelema Palmusali valmistui 1889 ja sen matalammat siivet 1896. Kokonaisuus toteutettiin suuren kasvihuoneen paikalle ja se noudattaa vanhan puurakenteisen kasvihuoneen pohjakaavaa laajennuksineen. Rakenne, korkeat salitilat ja ulkomuoto olivat sen sijaan kansainvälisten esikuvien, erityisesti Lontoon Kew Gardenin mukaisia.

Kasvitieteen laitoksen ja museon uusi kivirakenteinen päärakennus on niin ikään Nyströmin suunnittelema. Se valmistui alueen korkeimmalle kohdalle, vanhan päärakennuksen paikoille 1903. Nyström korosti itsenäisesti maisemaa hallitsevalla, maaseudun kartanolinnaa muistuttavalla suunnitelmallaan puutarhan saarekemaista erottuvuutta tiivistä kaupunkirakenteesta. Näin hän valitsi lähtökohdakseen Faldermanin näkemyksen Ehrenströmin ja Engelin sijasta.

Rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen tuli opetustilojen lisäksi mm. kirjasto sekä johtajan, vahtimestarin ja lämmittäjän asunnot. Toisessa kerroksessa oli mm. kokoelma- ja työtiloja. Kirjastossa ja kasvikokoelmatiloissa on lisäksi välikerroksia, omine sisäisine portaineen. Julkisivut ja pohjakaava ovat klassisen symmetriset. Tilajäsentely perustuu kahteen risteävään akseliin. Rakennuksen keskeinen poikittaisakseli johtaa sisäänkäynniltä pääportaikkoon. Kerrosten pitkittäissuuntaiselta käytävältä on pääsy pääosaan rakennuksen sali-, kirjasto-, kokoelma- ja työtiloja sekä entiseen johtajan asuntoon. Keskeisesti toisen kerroksen eteläsivulla sijaitsevat suuret herbaariotilat välikerroksineen.

Päärakennuksen arkkitehtuuri kuvastaa siirtymää 1800-luvun lopun renessanssista kansallisromantiikkaan ja jugendiin. Kasvitieteellinen laitosrakennus oli otollinen suositukseksi tulleiden luontoaiheiden käyttöön, mikä näkyy etenkin sisätiloissa. Julkisivu sen sijaan edustaa pääosin hollantilaistyyppistä renessanssia. Vaaleanharmaat harkotukset, profiillistat, kaarevat koristelilat ja keskiakselia korostavat pylväsaiehet nousevat esille kellertävän ruskeasta rappauspinnasta. Rakennuksen poikkipäädty muodostavat pitkään fasadiin sivurisaliitit. Kasvihuoneiden puoleisessa länsipäädtyssä on puolestaan juhlava keskirisaliitti parvekkeineen. Sivurisaliittien seinäpinnat nousevat jyrkän katon harjakorkeuteen kaventuen porrastuvasti kaarevin reunalinjoin antaen tornimaisen vaikutelman. Vastaavalla tavalla päättyvät ullakkoikkunoiden kohdalla yli räystäslinjan nousevat seinäpinnat.

Pääovi on kansallisromanttinen ikään kuin johdattaen sisätilojen maailmaan, jossa tunnelman luovat kotimaisen kasvillisuuden inspiroimat korkokuvat ja koristemaalaukset niin seinä- ja kattopinnoissa kuin kiinteässä sisustuksessakin. Kirjaston puiset hyllyt ja kasvikokoelmien kaapit on koristeltu kaiveruksin ja maalauksin.

Nyström suunnitteli alueen luoteiskulmaan vanhan päärakennuksen hirsistä kaksikerroksisen puutarhurien asuinrakennuksen. Rungon lisäksi vanhasta rakennuksesta siirrettiin julkisivuun hammaslistat ja pylväskaitteet. Empirehenkinen talo on nykyiseltä nimeltään puutarhurintalo Ikkala, entisen ylipuutarhurin mukaan, ja toimii puutarhurien asuintoimistona.

Edellä mainitut rakennukset edustavat puutarhan perustamisen jälkeisten vuosikymmenten rakennusperintöä muutosvaiheineen sekä merkittävää uudistusvaihetta 1800-1900-lukujen vaihteessa Nyströmin suunnittelemin rakennuksin.

Entisessä päärakennuksessa eli Kasvimuseossa sekä Palmusalissa siipineen alkuperäinen arkkitehtuuri on muutosvaiheista huolimatta varsin hyvin säilynyt niin ulkoasussa kuin keskeisissä sisätiloissakin. Kasvimuseon avoullakoille tehtiin lisätilaa jo 1930-luvulla, jolloin eteläiseen katonlapeeseen avattiin kuusi ikkunaa. Suurempi korjaus- ja muutostyö tehtiin 1960-luvulla, jolloin mm. ullakkoa otettiin laajemmin käyttöön, työtiloja tehtiin myös kellariin, ilmanvaihto koneellistettiin, koillispuolelle avattiin uusi porras, pohjoinen sisäänkäynti suljettiin ja tehtiin tilalle vahtimestarin huone. Julkisivut kunnostettiin 1985. Viimeinen, 2003 valmistunut, koko rakennusta koskenut korjaus- ja muutostyö on ollut tavoitteiltaan säilyttävä.

Pienen kasvihuoneeseen rakennettiin vielä 1953 pyöreä laajennus jättiläislummealtaalle. Puurakenteet uusittiin 1970-luvulla teräsrakenteisiksi. Nykyisin suuri ja pienikasvihuone liittyvät lasiseinäisellä yhdyskäytävällä toisiinsa. Rakennus koostuu siten rivistöä kasvihuoneita, joista on kulkuyhteys aina seuraavaan saliin. Kasvihuoneet peruskorjattiin 1996-1998. Palmusalissa ja sen siipisaleissa tavoitteena on ollut säilyttää teräsrakenteet kokonaisuudessaan. Muissa kasvihuonetiloissa teräsrakenne on joko uusittu tai pyritty säilyttämään.

Ikkala on peruskorjattu 1979 ulkoasu pitkälti säilyttäen. Sisätiloista porrashuoneet ovat säilyneet parhaiten. Asunnot on täysin uudistettu, mutta vanhat uunit ovat tallella.

Varhainen leivintupa Jean Wik on ulkoasultaan hyvin säilynyt, mutta sisätilat on muutettu perusteellisesti 1980-luvun alussa laboratorio- ja työhuonekäyttöön. Muu 1800-luvun alkupuolen rakennusperintö elää lähinnä uudistusvaiheen rakennusten sijoituspaikoissa, pohjakaavoissa ja rakennusosina.

Kaivon oletetaan olevan Engelin suunnittelema kaupunkikaivo, joka olisi siirretty puutarhaan 1932 paljastetun Kolmen Sepän patsaan tieltä. Klassistisesti muotoiltu suojarakennelma malja-aiheinen on rakennettu puusta ja ulkoisesti hyvin säilynyt.

Puutarha muutettiin 2004 Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan laitoksesta Luonnontieteellisen keskusmuseon toimintayksiköksi, jolloin se sai kansalliskokoelman aseman. Yliopiston kasvitieteen laitos muutti Viikkiin 2002, jolloin päärakennus vapautui hallinnollisilta toiminnoilta kokonaan kasvitieteellisten kokoelmien ja tutkimuksen laitospäätöksi. Kasvimuseolla on yli kolme miljoonaa näytettä käsittävät kokoelmat osin kansainvälisestikin ainutlaatuisia näytteitä, joista vanhimmat ovat peräisin 1600- ja 1700-luvulta ja pelastettu aikanaan Turun palosta. Suomen ensimmäinen kasvitieteen professori William Nylanderin (1822-1899) ansiosta kirjaston kokoelmista löytyy alan teoksia varsin kattavasti jo 1600-luvulta. Puutarhassa esitellään kasveja perustamisajan tavan mukaan sukulaisuuteen perustuvina ryhminä.

KULTTUURIHISTORIALLINEN MERKITYS

Kaisaniemenpuisto ja Kasvitieteellinen puutarha ovat valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009). Osana kokonaisuutta ja itsenäisenä kohteena Kasvitieteellisellä puutarhalla on rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettua valtakunnallista merkitystä seuraavasti:

- Helsingin yliopiston kasvitieteellisellä puutarhalla kansalliskokoelmana on suuri merkitys tieteelliselle opetus- ja tutkimustyölle sekä maan puutarhakulttuurille. Puutarha on alkuperäisessä käytössään ja myös keskeiset rakennukset toimivat kokoelma-, tutkimus- tai kasvihuonetiloina.

- Kasvitieteellinen puutarha liittyy 1828 pääkaupunkiin siirretyn yliopiston rakennus- ja kulttuuriperintöön Unioninkadun varrella. (kohdat 2, 3 ja 5; historiallinen tyyppillisyyys alueelle, edustavuus ja historiallinen todistusvoimaisuus).
- Puutarha rakennuksineen ilmentää edelleen monia perustamisaikansa suunnitteluperiaatteita ja toisaalta merkittävää uudistusvaihetta 1800-1900-lukujen taiteessa (kohdat 4 ja 6; alkuperäisyys ja historiallinen kerrostuneisuus).

EHDOTUS SUOJELUN KOHDENTAMISEKSI

Kohteesta ei ole käytettävissä ajantasaista rakennushistoriaselvitystä. Museovirasto on arvioinut suojelutarpeen rakennuksittain paikan päällä vuoden 2017 aikana. Lisäksi se on valvonut alueella tehtyjä restaurointitöitä.

Osa rakennuksista sekä puutarhan ympäristö on jo suojeltu asianmukaisesti asemakaavassa. Rakennusperintölain mukainen suojelutarve kohdistuu asemakaavassa srs-1 -merkittyihin rakennuksiin ja kaivoon. Suojeltavia rakennuksia ovat Palmusali ja sen yhteyteen molemmin puolin rivistöksi rakennetut kasvihuoneet, Kasvimuseo eli kasvitieteellisten kokoelmien ja tutkimuksen laitusrakennus, leivintupa Jean Wik ja puutarhurintalo Ikkala.

Rakennusten ominaispiirteistä ja säilyneisyydestä riippuen suojeltavaa ovat *ulkoasu, rakennusrunko, keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus*.

Rakennusten ulkoasu muodostuu julkisivun ja vesikaton rakennusosista, yksityiskohdista, materiaaleista ja värityksestä. Julkisivuaukkoihin liittyvät rakennusosat eli ikkunat ja ovet ovat ulkoasuun liittyvä kokonaisuus myös sisäpuolisine osineen ja yksityiskohtineen. Tämä koskee myös tuulikaappeja.

Rakennusrunko käsittää kantavan rungon perustukset, ulkoseinät, väliseinät, pylväät, ala-, väli- ja yläpohjat sekä holvatut katot.

Palmusalissa ja välittömästi sen vieressä olevissa siipisaleissa muun rungon lisäksi teräskonstruktio on suojeltava rakenne. Rivistön muissa kasvihuoneissa perustuksiltaan nousevat teräsrungot on pääosin uudistettu dimensioiltaan ja yksityiskohdiltaan. Niiden osalta suojelu merkitsee rungon materiaalien ja suhteiden säilyttämistä siten, että salitilojen luonne ja ulkohahmo säilyvät. Palmusalissa ja osassa muita rivistön kasvihuonetiloja pohjoisseinustalla oleva muurattu taustaseinä nisseineen ja vesialtaineen on osa rakennusrunkoa.

Keskeiset sisätilat on yksilöity rakennuksittain.

Kiinteää sisustusta ovat mm. alkuperäiset tai niitä vastaavat pintamateriaalit, sisäovet, portaat, listat, kiinteät kaapit, tulisijat sekä kasvihuoneissa lisäksi erilaiset kasvihuoneiden toimintaan liittyvät rakennusosat ja yksityiskohdat, jotka on yksilöity tarkemmin rakennuksittain.

Leivintupa Jean Wikissä sekä kaivossa suojelun tarve kohdistuu ainoastaan ulkoasuun ja rakennusrunkoon. Seuraavissa rakennuksissa on myös suojeltavia sisätiloja ja kiinteää sisustusta.

Kasvimuseo eli Kasvitieteellisten kokoelmien ja tutkimuksen laitusrakennus

Keskeiset sisätilat:

- sisään tuloporras, aula, pääporras ja käytävät
- kirjasto
- entiset luentosalit
- länsipään entisen asunto-osan huoneet
- kasvimuseon tilat (herbarium)

Kiinteä sisustus:

- lattia-, seinä- ja kattopinnat materiaaleineen, profiloituneen, listoineen, väriyksineen ja koristemaalauksineen
- porraskäynteihin liittyvät rakennusosat ja yksityiskohdat
- puu- ja puulasiväliovet sekä niihin liittyvät ikkunat
- asunto-osan paneloinnit ja uunit
- kirjaston ja herbariumin kirjahyllyt sekä kokoelmakaapit
- parviin ja välikerroksiin liittyvät rakenteet ja portaat

Palmusali siipisaleineen**Keskeiset sisätilat:**

- teräs-lasirunkoisen kasvihuoneen keskeinen, korkea pääsali ja sen molemmin puolin olevat matalammat salit

Kiinteä sisustus:

- tiililattiat, metalliritilät sekä betonista valetut istutusaltat ja pöydät
- valurautaiset kierreportaat
- puu-lasiväliovet listoineen

Puutarhurintalo Ikkala**Keskeiset sisätilat:**

- kaksi porrashuonetta

Kiinteä sisustus:

- porraskäyntien rakennusosat ja yksityiskohdat
- asuntojen uunit

EHDOTUS SUOJELUMÄÄRÄYKSIKSI

1. Rakennuksia tulee hoitaa ja käyttää siten, ettei niiden kulttuurihistoriallinen arvo heikenny. Korjaus- ja muutostöiden tulee perustua kohteen historian, alkuperäistoteutuksen, muutosvaiheiden ja säilyneisyyden hyvään tuntemukseen.
2. Rakennusten ulkoasu ja rakennusrunko tulee säilyttää.
3. Keskeiset sisätilat ja kiinteä sisustus tulee säilyttää.
4. Rakennusosia tulee korjata ja tarvittaessa uusia siten, että rakenteet, materiaalit ja työtavat vastaavat alkuperäistä toteutusta.
5. Voidaan tehdä välttämättömiä rakennus- ja taloteknisiä sekä toiminnan edellyttämiä vähäisiä muutoksia, kun ne ovat restaurointisuunnitelman kannalta mahdollisia.
6. Korjaus- ja muutostöissä on kuultava asiantuntijana Museovirastoa. Museovirastolla on oikeus antaa ohjeita suojelumääräysten soveltamisesta.

Osastonjohtaja

Mikko Härö

Intendentti

Elisa El Harouny

Tiedoksi Helsingin kaupunki / Helsingin kaupunginmuseo